

Handläggare: Göran Gahm
Region Innerstad
Ledningen
Tel: 508 280 88
goran.gahm@gfk.stockholm.se

2004-03-23

Dnr 04-000-796

Till
Gatu- och fastighetsnämnden

Ny modell för fördelning av resurser för stadsdelsnämndernas stadsmiljöverksamhet. Remiss från kommunstyrelsen

FÖRSLAG TILL BESLUT

1. Gatu- och fastighetsnämnden besvarar remissen från kommunstyrelsen med kontorets utlåtande

Olle Zetterberg

Göran Gahm

SAMMANFATTNING

Nuvarande metod att fördela ekonomiska resurser till stadsdelsnämndernas tekniska verksamhet är ett lappverk, som i dag inte på ett rättvist sätt speglar de aktuella verksamheternas olika förutsättningar inom olika delar av staden. Stadsledningskontoret har därför låtit utarbeta en ny fördelningsmodell som skulle uppfylla kraven på att var enkel, lättförståelig, rättvisande, objektiv, flexibel med avseende på förändringar, ej kostnadsdrivande, generellt tillämpbar och accepterad.

Gatu- och fastighetskontoret anser att den nya modellen på ett rimligt sätt och i huvudsak uppfyller ställda krav. Utfallet för de olika stadsdelarna av den nya modellen innebär relativt stora förändringar för vissa nämnder. Omfördelningarna har enligt kontorets uppfattning rätt struktur, men ger beloppsmässigt för stora utslag, varför vi föreslår att man kompletterar modellen med en dämpningsfaktor, som innebär att förändringarna i förhållande till dagsläget reduceras till hälften. Härigenom erfordras inte heller den föreslagna övergångslösningen. Berörda stadsdelar bör enligt kontorets uppfattning också lämna bidrag motsvarande konventionell vintervårhållning för ytor där markvärme installerats.

UTLÅTANDE

Bakgrund

Nuvarande fördelningsmodell baseras på historiska data, som under årens gång har justerats vid ett flertal tillfällen. Den har inte byggts på enhetliga, objektiva kriterier och har baserats på i dag inaktuella avtal, varför stadsledningskontoret låtit ta fram en helt ny fördelningsmodell

Utrednings- och statistikkontoret (USK) har fått i uppdrag att utarbeta en ny modell för fördelning av ekonomiska resurser till stadsdelsnämndernas tekniska verksamheter (stadsmiljö). Förslaget (bilaga 1) har av kommunstyrelsen remitterats till gatu- och fastighetsnämnden och samtliga stadsdelsnämnder för yttrande senast den 14 april 2004. Den nya modellen avses att med vissa övergångsregler börja tillämpas från år 2005. Gatu- och fastighetskontoret har bidragit med faktaunderlag och synpunkter i samband med utarbetandet av den nya modellen.

Analys

Allmänt

Förslaget omfattar budgeterade intäkter och kostnader för de tre verksamhetsgrenarna- gatuskötsel (vinterväghållning och barmarksrenhållning), grönområdesskötsel samt övrig stadsmiljö (markupplåtelse, bygglov, agenda 21 och planremisser mm).

Kraven från SLK på den nya fördelningsmodellen är att den ska vara:

1. Enkel
2. Lättförståelig
3. Rättvisande
4. Baserad på objektiva variabler som den enskilda nämnden inte kan påverka
5. Hänsynstagande till väsentliga förändringar, t ex nyexploateringar
6. Fördelande, inte i sig kostnadsdrivande
7. Tillämplig på alla stadsdelar
8. Accepterad

De resurser som skall fördelas omfattar för år 2005 kostnader för ca 341 mnkr och intäkter om ca 22 mnkr.

Intäktsmodell

Huvuddelen av intäkterna kommer från markupplåtelse, som baseras på av kommunfullmäktige fastställda taxor. Utredningen har inte kunnat finna några adekvata kriterier för fördelning av förväntade intäkter, utan föreslår att intäktsbudgeten för respektive stadsdel baseras på historiska medelvärden för redovisade belopp inom stadsdelen och med hänsyn tagen till taxeförändringar.

Kostnadsmodell

Resurser för gatu- och parkskötsel fördelas primärt efter aktuella arealer, redovisade i gatu- och fastighetskontorets gatu- och parkdatabaser. De olika

ytorna (hårdgjorda ytor, egentlig parkmark och naturmark) viktas efter de genomsnittliga kostnader som skötseln av respektive ytor genererar. En specialvikt har införts för Gamla stan på grund av de speciella förhållanden som råder där.

Eftersom det kostar olika mycket att sköta en viss typ av yta i olika delar av staden görs korrektion för tätbebyggelsegrad, nedskräpning och slitage. Bebyggelsegraden definieras som tillgång till värdefulla friytor i närområdet enligt stadsbyggnadskontorets sociotopkarta medan faktorn för nedskräpning och slitage baseras på folkmängd, dagbefolkning (reducerad till 50 %) och antalet gymnasieelever inom stadsdelsområdet.

Resurser för övrig stadsmiljöverksamhet (i huvudsak administration) fördelas i förhållande till antalet antagna detaljplaner inom området och den relativa befolkningskoncentrationen.

Modellens effekter

Den föreslagna modellen tillämpad på förslaget till budget för år 2005 innebär naturligtvis vissa omfördelningar mellan stadsdelarna vilket framgår av nedanstående tabell.

Mnkr

SDN	Nuvarande fördelningsmodell tillämpat på 2005	Budget 2005 enl förslag till modell*	Förändring i mnkr	Förändring i %
Kista	14,9	14,4	-0,5	-4%
Rinkeby	10,0	4,4	-5,6	-56%
Spånga-Tensta	11,6	15,2	3,6	31%
Hässelby-Vällingby	19,3	22,8	3,5	18%
Bromma	26,5	27,1	0,6	2%
Kungsholmen	30,9	21,6	-9,3	-30%
Norrmalm	33,0	41,9	8,9	27%
Östermalm	36,6	30,7	-5,9	-16%
Maria-Gamla stan	34,6	38,0	3,4	10%
Katarina-Sofia	23,0	19,6	-3,3	-15%
Enskede-Årsta	19,7	17,7	-2,0	-10%
Skarpnäck	15,0	14,8	-0,1	-1%
Farsta	15,6	17,9	2,2	14%
Vantör	9,7	11,4	1,6	17%
Älvsjö	8,1	8,8	0,7	9%
Liljeholmen	11,1	15,7	4,6	41%
Hägersten	10,5	8,7	-1,9	-18%
Skärholmen	11,1	10,6	-0,5	-4%
Summa	341,3	341,3	0,0	0,0

* Baseras på KF:s inriktningsbeslut för 2005

Eftersom det innebär stora förändringar för många stadsdelsnämnder föreslår SLK att särskilda övergångsregler skall gälla under år 2005, så att berörda stadsdelar skall ha bättre möjlighet att anpassa sin verksamhet till de nya förutsättningarna.

Kontorets förslag/synpunkter

Gatu- och fastighetskontoret anser att det nu är angeläget att skapa en ny modell för fördelning av resurserna till stadsdelsnämndernas stadsmiljöverksamhet, som i så stor utsträckning som möjligt uppfyller de ställda kraven. Den nu föreslagna modellen uppfyller i rimlig grad detta.

Historiska data för beräkning av intäkter bör begränsas till de tre senaste årens redovisning eftersom det kan ske stora förändringar utanför stadsdelarnas kontroll beroende på exempelvis konjunkturväxlingar.

Valda variabler och korrektiv för beräkning av kostnadsfördelningen är begränsade till antalet och förefaller i huvudsak logiska för att spegla omfattning och svårighetsgrad i den aktuella verksamheten. Faktorn *tätbebyggelsegrad* ger ett rimligt utfall, men är i sin konstruktion tveksam, eftersom den egentligen uttrycker begränsad tillgång till värdefulla friytor på kvartersmark och i närområdet, vilket inte är särskilt adekvat. Kontoret har dock inte kunnat finna någon annan objektivt mätbar faktor, som bättre speglar de komplikationer som en tät och trång stadsmiljö innebär.

Utfallet av den nya modellen innebär en omfördelning av resurser mellan olika stadsdelar, som till sin tendens verkar rimlig med hänsyn tagen till den nuvarande modellens historia och ger enligt kontorets uppfattning förändringar som till sin struktur är rättvisare än dagens, men som till sin storlek på förändringarna är för omfattande. Kontoret föreslår därför att man i modellen lägger in en dämpningsfaktor, som innebär att alla förändringar begränsas till hälften i förhållande till nuvarande resursfördelning. Denna faktor bör tillämpas åtminstone under en period om 3 till 5 år, varefter modellen utvärderas. Detta skulle också medföra att de övergångsregler, som redovisas i remissen inte skulle behöva tillämpas.

Förslaget att gatu- och fastighetskontoret uppdaterar och tillhandahåller erforderliga arealuppgifter för leverans till USK är rimligt. För närvarande är arealberäkningarna ute på remiss till samtliga stadsdelsförvaltningar, vilket kommer att innebära att vissa justeringar kan behöva göras nu under våren. Kontoret föreslår att uppdatering av färdigställda ytor i fortsättningen sker årligen i samband med årsskiftet och att reviderade data tillämpas för resursfördelning i efterföljande verksamhetsplan, d v s med ett års eftersläpning. Detta innebär visserligen att stadsdelarna inte direkt kompenseras för tillkommande gatuytor, som övertas för framtida drift, men det innebär i stället att man i förväg får kompensation för drift och underhåll av parker, som normalt kvarliggert under garantiskötsel på Gfk under 2 till 5 år.

I modellen tas inte hänsyn till att det inom vissa områden, framför allt i cityområdet på Norrmalm, förekommer avsevärda ytor, där markvärme har installerats. Den totala värmda ytan uppgår till ca 90 000 m², vilket också innebär att konventionell snöröjning och halkbekämpning inte erfordras här. Idag betalas markvärmerna av gatu- och fastighetskontoret eller berörda fastighetsägare (investering och merkostnaden i drift i förhållande till

konventionell vinterväghållning). Kontoret anser att det är rimligt att respektive berörd stadsdelsnämnd bidrar med normal vinterväghållningskostnad för de aktuella ytorna, eftersom man i den nya modellen får full resursfördelning även för värmda ytor.

Slutligen vill kontoret betona nödvändigheten av att kommunfullmäktige i samband med de årliga budgetbesluten tar hänsyn till det totala erforderliga resursbehovet för stadsmiljöverksamheten, särskilt de förändringar som kontinuerligt sker för arealer och folkmängd genom exploateringar och förtätningar, men även förändrad lagstiftning och nya riktlinjer exempelvis inom miljöområdet.

SLUT